https://doi.org/10.37919/0201-419X-2026.104.13
УДК 811.161.2'373.45:811.111

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ АНГЛІЗМІВ У МОВІ СТУДЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ СПІЛКУВАННЯ В МЕРЕЖАХ «INSTAGRAM» І «TELEGRAM»)

РОМАНЧУК
Світлана Миколаївна,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики, Український гуманітарний інститут; вул. Інститутська, 14, м. Буча, Київська обл., 08292;
e-mail: svitlor2017@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5737-2951

Svitlana
ROMANCHUK,

candidate of philological sciences, associate professor; Associate Professor of the Department of Journalism,
Ukrainian Institute of Arts and Sciences;
14 Instytutska St., Bucha 08292, Kyiv region, Ukraine;
e-mail: svitlor2017@ukr.net

У статті досліджено мовну практику студентської молоді на матеріалі спілкування в мережах «Instagram» і «Telegram». Визначено функціональні групи англізмів-сленгізмів: нормативно-термінологічного, емоційно-експресивного призначення, з метою соціальної ідентифікації, економії мовних зусиль. Простежено особливості адаптації англізмів до граматичних і стильових норм української літературної мови.

Зроблено узагальнення, що англізми-сленгізми в обстежуваному середовищі пройшли шлях від епізодичних запозичень до системних елементів мовлення, засвідчили основну перевагу в оновлюваному глобалізованому світі, в освітній сфері, професійній практиці, розмовно-побутовому середовищі.

***Ключові слова**: англізм, сленгізм, студентське мовлення, функціональна група лексики, мовна економія, комунікативна ситуація.*

Мова студентської молоді завжди була об'єктом особливої уваги лінгвістів, оскільки саме в цьому середовищі найшвидше апробуються лексичні інновації. В умовах посиленої цифрові-

© Видавець Інститут української мови НАН України, 2026. Статтю опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією Creative Commons: CC BY-NC-ND license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

зації та інтеграції в англомовний освітній простір, уживання англізмів перестало бути лише елементом сленгу. Їх функціонально-стильове навантаження змінилося.

У різні періоди історії української літературної мови порізному оцінюють процеси запозичення іншомовної лексики. Зокрема освоєння іншомовних запозичень на межі XX і XXI ст. О. Лисенко, Г. Сергєєва; Д. Мазурик, О. Стишов та ін. розглядають як ефективний шлях збагачення лексичного складу мови; Т. Майструк на матеріалі української періодики 1997–2010 рр. визначила також урізноманітнення стилістичних функцій запозичень [Майструк 2010: 12–13]. Процес інтенсивного проникнення англомовних елементів в українську суспільну практику охопив усі сфери буття – економіку, політику, освіту, науку, побут, масову культуру. Англізми дедалі активніше функціонують не лише в публічній мові політиків чи медіапросторі, а й у художній літературі, рекламних текстах, зокрема в повсякденному спілкуванні молоді та студентства.

Неоднорідну групу запозичених лексем прийнято диференціювати на такі типи: 1) запозичені слова, які структурно адаптуються за морфологічними, словотвірними нормами мови-рецептора, зазнають фонетичних і графічних змін; 2) слова-екзотизми, що змінюють лише графічний образ, зберігаючи морфологічну нечленованість; 3) іншомовні вкраплення-варваризми, які не змінюють свій вигляд [пор.: Ледняк 2015: 103]. З нашого погляду, до розряду специфічних запозичень треба віднести і сленгізми, форма і внутрішня семантика яких може не збігатися із загальномовними критеріями запозичення.

Наше дослідження щодо функціонального і лексико-тематичного аналізу англізмів-сленгізмів у мережевій комунікації студенської молоді було проведене на матеріалі понад 100 діалогів, спродукованих у месенджерах «Telegram» та «Instagram» (студентські групи, чати потоків, коментарі).

Загалом у студентському середовищі виокремлюємо чотири основні групи англізмів за їх функціональним навантаженням:

1. Номінативно-термінологічна (у середовищі офіційного спілкування).

Ця група репрезентує англізми зі сфери освіти, що усталилися в практичному мововжитку в останнє десятиліття, практич-

но витіснивши в молодіжному середовищі власне українські поняття, як-от: *дедлайн, воркшоп, тьютор, вебінар*. Вони на тлі інших функціональних груп сленгізмів позбавлені емоційного забарвлення: – *Скиньте* ***лінк*** *на зум, бо в мене* ***дедлайн*** *горить, не можу знайти в пошті*; – *Я зараз* ***оффлайн****, відпишу за годину*; – *Нам треба* ***брейншторм*** (brainstorm ‘функція інтелектуальної взаємодії’, метод групового генерування ідей)*, щоб придумати назву команди;* – *Треба зробити* ***пруфи*** (proofs ‘докази’) *на всі цитати*; – *Там треба високі* ***софт-скіли*** (soft skills ‘м’які навички’)*, щоб пройти інтерв’ю*; – *У мене сьогодні максимальний* ***левел*** (level ‘рівень’) ***прокрастинації****.*

В офіційно-діловій практиці усталюються номінації на позначення способів професійної взаємодії робітників, що також позначені на сленговому складнику мови молоді: – ***Кріейтор****,* ***фрілансер****, шукаю натхнення.*

2. Експресивно-оцінна (розмовно-побутова практика).

Невимушені діалоги студентської молоді засвідчують активність деяких сленгізмів як комунікем, що заступили власне українські прикметники, емоційно-оцінні вигуки. Наприклад: – *Твій новий* ***аутфіт*** *– це просто* ***вогонь****! Дуже крутий* ***вайб***; – *Це реальний* ***хайп****, чи вони серйозно?* Сленгізми *аутфіт* (outfit ‘вбрання’), *вайб* (vibe ‘атмосфера’) тут позначають реалії, що зазнають емоційно-експресивної оцінки (вбрання як вогонь) та означують оцінну роль відповідно до внутрішньої семантики лексем. Слова *треш* (trash ‘халтура’, ‘сміття’), *крінж* (cringe ‘ганьба’) використовуються як стилістичні підсилювачі негативної оцінки: – *Цей івент був повний* ***треш****, організація на нулі*; – *Який* ***крінж****, видали це негайно!*. Сленгізм *імба* (imbalance) – позитивної, схвальної: – *Цей серіал – просто* ***імба****, дивися обов’язково.*

3. Соціальної ідентифікації за принципом «свій – чужий».

Уживання і слів попередніх двох груп засвідчує сформованість лексичної норми певного соціолінгвального середовища, і номінації, що вже зазнали морфологічної адаптації та мають морфемні й граматичні ознаки українськості, є маркерами «свого» для молоді першої чверті XXI ст. Серед прикладів такого «закритого лексикону» слововживання: – *Зараз* ***зашерю****, почекай секунду*; – *Він мене вчора* ***загостив****, я просто в*

шоці; *– Я пробував* ***фіксанути****, але щось не йде*; *– Та ні, просто* ***байтять*** *на коменти*; *<…> бо препод* ***заовнив*** *мене на консультації*. Дієслова *зашерити* (to share ‘поділитися’), *загостити* (to ghost ‘раптово припинити спілкування без пояснень’), *заовнити* (*to own* ‘перемогти, захопити’) демонструють морфологічну адаптацію через додавання префікса *за-* та суфікса *-и-*; *фіксанути* (to fix ‘виправити’), *байтити* (to bait ‘приманювати’) – додавання суфікса *-и-*.

Ідентифікація «свій – чужий» через сленгову мову відбувається також за маркерами лексичної семантики, як-от співпрофесіоналізмів, слів обмеженої сфери діяльності: *– Хтось зробив* ***чекап*** *лаби? Там* ***багів*** *купа.* У цих репліках вжито професійний жаргон майбутніх фахівців із комп’ютерних технологій: *чекап* (check-up) – перевірка; *баг* (bug) – помилка в коді.

4. Економії мовних зусиль.

Стилістична роль цих запозичень полягає у створенні «швидкої мови», яка відповідає динаміці соціальних мереж та водночас забезпечує ідентифікацію студента як частини глобального інформаційного суспільства. Наприклад, вислів «зворотний зв’язок» програє слову *фідбек* за довжиною фрази, швидкістю вимови. Граматично неадаптовані варваризми *естетик* (aesthetic), *токсик* (toxic), *релейшншип* (relationship) непрямо свідчать про економію мовних засобів вираження думки та наслідування оцінних засобів, поширених у молодіжному середовищі, пор.: *– Дякую, довго обирала, хотіла щось* ***естетик***; *– Забий, він просто* ***токсик****, тобі не потрібен такий* ***релейшншип****. Місматч* (mismatch) – функціонально містке слово, яке замінює складну конструкцію «невідповідність компонентів»: *– Згодна, повний* ***місматч*** *очікувань і реальності.*

Прості підрахунки щодо частки того чи того функціонального різновиду слововживання в мові українських студентів засвідчили, що з метою лаконічності вживають англізми-сленгізми у 40% випадків, як засіб емоційного реагування – у 35% випадків, як засоби професійної комуінкації – у 25% випадків.

Мова сучасного студентства не лише «вбирає» англізми чи прямо із медійного середовища, чи опосередковано в групі «своїх», швидко адаптуючись у вікових і професійних групах, але й як частина глобального інформаційного суспільства.

Отже, мовосвіт студентства багато в чому залежить від екстралінгвальних чинників комунікації.

Головною вимогою, що ставить «доросла» спільнота до сучасного студента, залишається відчуття стилістичної межі: здатність зберігати лінгвокогнітивний зв'язок із нормативною рідною мовою в офіційних ситуаціях, використовуючи переваги англізмів у фаховій сфері.

Проведене дослідження функціональної ролі англізмів у мові студентської молоді дає змогу зробити такі узагальнення: по-перше, англізми-сленгізми в обстежуваному середовищі пройшли шлях від епізодичних запозичень до системних елементів мовлення. Вони інтегровані в практику частково під впливом національної функціональної норми (вербалізація, префіксація), що свідчить про гнучкість сучасної мовної системи; по-друге, англізми засвідчили основну перевагу в оновлюваному глобалізованому світі, де швидко народжується багато нових понять; вони можуть бути засобом компресії (економії мовних засобів) в умовах цифрової комунікації; по-третє, ця роль змінюється залежно від дискурсивних умов комунікації молоді – освіта, професійна практика, розмовно-побутове середовище.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо в дослідженні гендерних відмінностей використання англізмів та аналізі тривалості «життєвого циклу» сленгових одиниць у словниковому складі української мови.

Ледняк Ю. Англіцизми в українській лексиці кінця XX – початку XXI ст. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології.* 2015. Вип. 1. С. 100–105.

Майструк Т.С. Англійські запозичення у функціонально-стильових різновидах української мови кінця XX – початку XXI століть: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Кривий Ріг, 2010.

REFERENCES

Ledniak, Yu. (2015). Anglicisms in the Ukrainian vocabulary of the late XX – early XXI centuries. *Theoretical and applied problems of modern philology, 1,* 100–105 (in Ukr.)

Maistruk, T. (2010). English borrowings in functional-stylistic varieties of the Ukrainian language of the late XX – early XXI centuries: author's abstract of the diss. ... cand. of philol. sciences. Kryvyi Rih (in Ukr.).

Стаття надійшла до редакції / Received *17.02.2026*
Прийнято до друку / Accepted for publication *24.03.2026*
Статтю опубліковано / Published on *30.06.2026*

Svitlana Romanchuk

FUNCTIONAL LOAD OF ENGLISHISMS IN STUDENTS' LANGUAGE (BASED ON COMMUNICATION ON THE NETWORKS "INSTAGRAM" AND "TELEGRAM")

The article investigates the functional and stylistic potential of English borrowings in the speech practice of university students. The study focuses on the role of Anglicisms in differentiating between official and informal registers of communication. The author substantiates the functions of language economy, expressive coloring, and the creation of a professional microclimate.

A typology of the functional load of borrowings depending on the sphere of communication is developed. The research categorizes Anglicisms into several functional groups: academic-professional terminology, socio-evaluative slang, and digital-communication markers. Particular attention is paid to the stylistic transformations that Anglicisms undergo during their adaptation to the Ukrainian colloquial discourse.

The practical value of the work lies in the analysis of how the functional use of English lexemes contributes to the formation of a student's communicative strategy. The study reveals that the stylistic role of an Anglicism changes from purely nominative in scientific texts to intensely expressive in informal student dialogue. The findings suggest that while Anglicisms simplify the naming of complex phenomena, their excessive use without stylistic reflection may lead to linguistic interference.

It is generalized that Anglicisms-slangisms in the surveyed environment have gone from episodic borrowings to systemic elements of speech, have demonstrated their main advantage in the updated globalized world, in the educational sphere, professional practice, and everyday conversational environment.

Key words: anglicism, slangism, student speech, functional group of vocabulary, language economy, communicative situation.